

**„INTERAKTYWNA MAPA CUDZOZIEMCÓW”
– NOWA BAZA WIEDZY
O ZJAWISKU IMIGRACJI W POLSCE**

JACEK SCHMIDT

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Tekst przybliża zawartość elektronicznego repozytorium wiedzy o nazwie *Interaktywna Mapa Cudzoziemców*, które zlokalizowane jest na portalu Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu (imc.amu.edu.pl). Baza ta powstała w związku z realizacją dużego projektu badawczo-rozwojowego konsorcjum UAM-Medcore *Spoleczno-kulturowa identyfikacja cudzoziemców*, sfinansowanego ze środków Narodowego Centrum Badań i Rozwoju w latach 2013–2016. Repozytorium zawiera m.in.: bibliografię źródeł odnoszących się do zjawiska imigracji w Polsce, zestaw raportów na temat kategorii i grup cudzoziemców przebywających w naszym kraju, pakiet ekspertyz poświęconych politykom migracyjnym i integracyjnym, zróżnicowaniu etnojęzykowemu krajów pochodzenia migrantów oraz teorii migracji, komplet tekstów międzynarodowych i krajowych aktów prawnych regulujących status cudzoziemców. Wskazane zasoby są ogólnodostępne, planuje się ich istotne wzbogacenie, w tym aktualizowanie bibliografii i treści raportów.

Słowa kluczowe: imigracja, Polska, elektroniczne repozytorium

“AN INTERACTIVE MAP OF FOREIGNERS” – A NEW DATABASE
OF KNOWLEDGE ON THE IMMIGRATION PHENOMENON IN POLAND.
IMC.AMU.EDU.PL

The article aims to familiarize readers with the electronic database of knowledge entitled *An Interactive Map of Foreigners*, located on the e-platform of the Adam Mickiewicz University (UAM) in Poznan (imc.amu.edu.pl). The database was developed as a part of a large-scale research and development project in the consortium UAM-Medcore entitled *The Socio-*

Cultural Identification of Foreigners, financed by the National Centre for Research and Development in the years 2013–2016. The database includes, amongst others: a bibliography of sources pertaining to the phenomenon of immigration in Poland, a catalogue of reports on the categories and groups of foreigners living in Poland, a compilation of expertise on migration and integration policies, on the ethno-linguistic diversification of countries of origin of migrants as well as theories of migration and national and international legal texts on regulating the status of foreigners. The above resources are open access, and plans to enrich them are forthcoming, including updating the bibliography and content of reports.

Keywords: immigration, Poland, electronic repository

W ramach trzyletniego projektu badawczo-rozwojowego *Spoleczno-kulturowa identyfikacja cudzoziemców*¹ pierwszy rok prac przeznaczono na realizację badań podstawowych, które polegały m.in. na przeprowadzeniu dogłębnej, interdyscyplinarnej kwerendy źródłowej, opracowaniu raportów tematycznych poświęconych poszczególnym kategoriom / grupom imigrantów w Polsce, sporządzeniu ekspertyz na temat polityki migracyjnej w naszym kraju i w wybranych państwach europejskich, a także ekspertyz dotyczących krajów pochodzenia i miejsc, z których napływają do Polski cudzoziemcy (w tym ekspertyz poświęconych ich wewnętrznemu zróżnicowaniu etnojęzykowemu), jak również przygotowaniu tekstów specjalistycznych na temat różnych aspektów migracji w szerszym ujęciu teoretycznym. Omawianą bazę wiedzy dopełniają też różnego typu kompendia: uporządkowane, dotyczące migrantów zestawy aktów prawnych różnego szczebla, zbiór informacji o treściach internetowych poświęconych imigracji w Polsce, a także słownik pojęć podstawowych przygotowanych na użytek opracowania wcześniej wskazanych zasobów oraz projektów edukacyjnych dla osób odpowiedzialnych za kontakt z imigrantami. Na potrzeby prezentacji tych materiałów zespół informatyków opracował autorski program elektroniczny – repozytorium danych i analiz. Należy w tym miejscu nadmienić, iż to, co otrzymuje użytkownik internetu, stanowi jedynie wycinek prac projektowych. Cały program, który oprócz omawianego modułu wiedzy obejmuje także zasoby szkoleniowe (moduły szkolenia i algorytmy identyfikacyjno-komunikacyjne), a także moduł ze statystykami, został zaimplementowany w intranecie gestora projektu, czyli w Centralnym Ośrodku Szkolenia Straży Granicznej w Koszalinie.

¹ Projekt zrealizowany w latach 2013–2016 przez konsorcjum, w którym liderem był Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, instytucja finansująca: Narodowe Centrum Badań i Rozwoju.

Celem tego artykułu jest przybliżenie profilu badań projektowych, a w ślad za tym treści składowych serwera UAM, na którym można nieodpłatnie zapoznawać się z wynikami badań, a także wzbogacać je własnymi komentarzami, zwłaszcza w formie uwag krytycznych. Jednocześnie tekst ten ma pełnić rolę przewodnika ułatwiającego przemieszczanie się po omawianych zasobach.

Realizacja pierwszego etapu projektu polegała na wykonaniu zadania zdefiniowanego jako „Kompletowanie wiedzy o zjawisku imigracji w Polsce i jej analiza”, które wymagało podjęcia wielokierunkowych badań podstawowych.

BIBLIOGRAFIE

Pierwszym kierunkiem działań projektowych były prace kwerendalne ukierunkowane na inwentaryzację źródeł zastanych różnego typu (naukowych, urzędowych, publicystycznych i in.) dotyczących imigracji w Polsce w latach 1989–2015, a następnie ich opis połączony z oceną wartości poznawczych, a także przydatności dla dalszych prac o profilu społeczno-praktycznym (realizacji zadań rozwojowych przypisanych do prac na kolejnym etapie realizacji projektu). Kwerendą objęto materiały źródłowe w różnej postaci: tekstowej (publikowanej i niepublikowanej), ale także ikonograficznej oraz audiowizualnej. Przeprowadzenie wyżej wskazanych prac wymagało wcześniejszego opracowania kluczy kwerendalnych oraz ujednoczonych zasad rejestracji źródeł i not, a także zaprojektowania elektronicznej bazy ewidencyjnej. Kwerendą objęto m.in. dane źródłowe wygenerowane w 33 placówkach naukowych, 28 instytucjach pozarządowych, 16 wydziałach spraw obywatelskich i cudzoziemców w urzędach, 5 centrach pomocy migrantom i uchodźcom, 14 ośrodkach dla uchodźców, a także przygotowane przez Biuro Pełnomocnika Rządu ds. Równego Traktowania, Urząd Cudzoziemców, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Główny Urząd Statystyczny, jak również portale internetowe nastawione na opis i analizę problematyki imigracyjnej. Należy wskazać dwa efekty wyżej wskazanej aktywności. Pierwszy z nich – przegląd źródeł oraz sporządzenie not – zaowocował zgromadzeniem 578 not bibliograficznych, w tym 352 podstawowych – zawierających tekstowe opisy zawartości każdego źródła, a także załączniki – skany spisów treści lub same teksty. Kolejne 300 not wciąż czeka na opracowanie i archiwizację w bazie. Drugim efektem prac kwerendalnych było pozyskanie istotnych informacji do planowanej, eksperckiej oceny stanu wiedzy o imigracji w Polsce, która będzie opierać się m.in. na analizach porównawczych wyżej wskazanych źródeł. Przedmiotowa baza jest obecnie jednym z większych zbiorów danych o takim profilu w Polsce. Redaktorzy serwera

zamierzają sukcesywnie wprowadzać do zbioru noty źródłowe publikacji, które pojawiły się w 2016 roku, a także planują uzupełnianie braków, które uwidoczniły się już po zakończeniu kwerendy projektowej.

Aby zapoznać się z omawianymi materiałami, należy, po rejestracji, a następnie zalogowaniu się na portal imc.amu.edu.pl, kliknąć w module wiedzy na zakładkę „Bibliografia”. Do wyszukiwania not źródłowych i ich opisów służą filtry:

- a) otwarte okno do wpisania jednego ze wskazanych kryteriów (autor, tytuł, wydawnictwo, opis),
- b) dyscyplina – należy zaznaczyć dyscyplinę, w której obrębie mają mieścić się poszukiwane noty źródłowe i ich opisy,
- c) państwo / region / grupa – należy zaznaczyć terytorium, z którego ma miejsce migracja do Polski, lub grupę, której dotyczą poszukiwane noty źródłowe i ich opisy,
- d) problematyka – należy zaznaczyć obszar tematyczny, z którym wiążą się poszukiwane noty źródłowe i opisy,
- e) kategoria grupy – w chwili obecnej można tu wyodrębnić noty źródłowe i opisy dotyczące migrantów przymusowych lub dobrowolnych,
- f) rok wydania – należy wybrać na suwaku rok, w którym opublikowano lub utworzono poszukiwane źródła.

RAPORTY NA TEMAT GRUP I KATEGORII IMIGRANTÓW

Drugim kierunkiem działań było pozyskanie wiedzy eksperckiej o poszczególnych grupach i kategoriach imigrantów w Polsce, które zostały zdefiniowane w oparciu o klucze: etniczny, narodowy, wyznaniowy, a także terytorialny (obszary / regiony, z których pochodzą cudzoziemcy).

Ekspertci opracowali 12 komplementarnych raportów poświęconych następującym grupom i kategoriom imigrantów: Ukraińcom², Rosjanom³, Białorusinom⁴,

² A. Karnaukh, *Ukraińcy – charakterystyka społeczno-kulturowa w kontekście migracji do Polski*.

³ I. Peshkov, *Rosjanie – charakterystyka społeczno-kulturowa w kontekście migracji do Polski*.

⁴ Z. Szmyt, *Białorusini – charakterystyka społeczno-kulturowa w kontekście migracji do Polski*.

Romom⁵, Mołdawianom⁶, Ormianom⁷, Wietnamczykom⁸, Chińczykom⁹, uchodźcom (ze szczególnym uwzględnieniem Czeczenów)¹⁰, ludom Afryki północnej i subsaharyjskiej¹¹, muzułmanom z Bliskiego Wschodu i innych regionów Azji¹². Materiały te, obejmujące około 1200 stron tekstu, opracowano wyłącznie na użytek badań projektowych – nie były one dotąd publikowane w zamówionej formule. Każdy raport został przygotowany w oparciu o taki sam zestaw wytycznych uprzednio opracowanych przez zespół kierujący projektem. Wytyczne te obejmowały sześć elementów:

- 1) charakterystykę zjawiska imigracji danej kategorii imigrantów w Polsce (w tym: liczebność imigrantów; ich status prawny i instytucjonalny; strukturę osiedlenia w RP; mobilność wewnętrzną; formy aktywności zawodowej i miejsca pracy; formy aktywności społecznej, politycznej, ekonomicznej i kulturalnej na rzecz własnej grupy, społeczeństwa przyjmującego, kraju pochodzenia; postrzeganie obecnej sytuacji życiowej, miejsca osiedlenia i społeczeństwa przyjmującego);
- 2) charakterystykę źródeł na temat imigracji przedmiotowej grupy / kategorii imigrantów – zarówno tych źródeł, które zostały wykorzystane w raportach, jak i materiałów w nich nie uwzględnionych, ale istotnych z perspektywy stanu wiedzy;
- 3) charakterystyki bagażu społeczno-kulturowego imigrantów (w tym: aspektu języka mówionego i tzw. języka ciała, interakcji w przestrzeniach społecznych, wyznania, roli płci, solidarności grupowej, budowania granic społeczno-kulturowych, zwyczajów, obyczajów, obrzędów i związanych z nimi praktyk

⁵ S. Kaprański, P. Lechocki, *Romowie – charakterystyka społeczno-kulturowa w kontekście migracji do Polski*.

⁶ W. Marchlewski, *Moldawianie – charakterystyka społeczno-kulturowa w kontekście migracji do Polski*.

⁷ T. Marciniak, *Ormianie – charakterystyka społeczno-kulturowa w kontekście migracji do Polski*.

⁸ G. Szymańska-Matusiewicz, *Wietnamczycy – charakterystyka społeczno-kulturowa w kontekście migracji do Polski*.

⁹ J. Wardęga, *Chińczycy – charakterystyka społeczno-kulturowa w kontekście migracji do Polski*.

¹⁰ I. Czerniejewska, *Uchodźcy – charakterystyka społeczno-kulturowa w kontekście migracji do Polski*.

¹¹ R. Vorbrich, *Berberowie – charakterystyka społeczno-kulturowa w kontekście migracji do Polski*; R. Vorbrich, *Afrykanie – charakterystyka społeczno-kulturowa w kontekście migracji do Polski*.

¹² K. Kościelniak, *Muzułmanie – charakterystyka społeczno-kulturowa w kontekście migracji do Polski*.

- dnia codziennego i świątecznego, etosu pracy, etosu edukacyjnego, form spędzania czasu wolnego, tradycji mobilności pionowej i poziomej i in.);
- 4) charakterystyki sytuacji społecznej, politycznej, ekonomicznej i kulturowej w kraju pochodzenia imigrantów, ze szczególnym uwzględnieniem czynników wypychających oraz powiązań transnarodowych;
 - 5) charakterystyki relacji między imigrantami a zasiedziałą w Polsce mniejszością narodową lub etniczną, która legitymuje się posiadaniem obywatelstwa polskiego;
 - 6) charakterystyki funkcjonowania imigrantów z tej samej grupy narodowej lub etnicznej w innych krajach europejskich.

Aby zapoznać się z omawianymi materiałami, należy, po rejestracji, a następnie zalogowaniu się na portal imc.amu.edu.pl, kliknąć w module wiedzy na zakładkę „Źródła”, a następnie filtr „Rodzaj źródła”, w którym należy zaznaczyć kategorię „Raporty”.

EKSPERTYZY NA TEMAT FORM POLITYKI MIGRACYJNEJ I INTEGRACYJNEJ

Trzecim kierunkiem działań projektowych było skompletowanie faktograficznej i analitycznej wiedzy o polityce migracyjnej / integracyjnej realizowanej w Polsce¹³ w ostatnich dekadach, a także analogicznych formach polityki wobec cudzoziemców, które realizowane są w innych państwach Unii Europejskiej: Wielkiej Brytanii¹⁴, Francji¹⁵ i Niemczech¹⁶. Efektem tych prac są cztery eksperckie opracowania, liczące około 290 stron. Teksty te stanowią wartościową bazę źródłową do analizy porównawczej szeroko rozumianej, uwarunkowanej historycznie, w tym politycznie, kulturowo oraz ekonomicznie, tradycji i ideologii migracyjnej w różnych częściach Europy. Odmienności w przedmiotowym zakresie skutkują m.in. przyjmowaniem lokalnych perspektyw wielokulturowości i obywatelstwa, a w ślad za tym poszukiwaniem różnych rozwiązań kwestii imigracji. Istotnym walorem tych ekspertyz są analizy najważniejszych dokumentów wyznaczających kierunki polityki migracyjnej oraz integracyjnej w czterech omawianych państwach, a także krytyczny przegląd dotychczasowych działań władzy i ich rezultatów.

¹³ S. Łodziński, M. Szonert, *Polityka migracyjna w Polsce w latach 1989–2015*.

¹⁴ K. Czerska-Shaw, *Polityka imigracji i integracji w Wielkiej Brytanii*.

¹⁵ K. Czerska-Shaw, *Polityka imigracji i integracji we Francji*.

¹⁶ A. Szczepaniak-Kroll, B. Jonda, *Polityka imigracji i integracji w Niemczech*.

Aby zapoznać się z tymi materiałami należy, po rejestracji, a następnie zalogowaniu się na portal imc.amu.edu.pl, kliknąć w module wiedzy na zakładkę „Eksperytyzy – polityki migracyjne”.

EKSPERTYZY NA TEMAT ZRÓŻNICOWANIA ETNOJĘZYKOWEGO

Czwartym kierunkiem działań projektowych było pozyskanie wiedzy eksperckiej w postaci ekspertyz na temat zróżnicowania etnojęzykowego wybranych obszarów (państw i regionów), będących ojczyznami imigrantów w Polsce. Autorzy projektu uznali, że wiedza z zakresu lokalizacji przestrzennej miejsc pochodzenia imigrantów oraz dane dotyczące wewnętrznego zróżnicowania językowego, kulturowego czy wyznaniowego społeczności, z których wywodzą się imigranci, może być niezwykle istotnym elementem wiedzy w procedurach identyfikacji cudzoziemców i komunikowania się z nimi. W ten sposób powstał zbiór obejmujący ekspertyzy na temat wybranych obszarów Europy Wschodniej, kontynentu azjatyckiego oraz całej Afryki (łącznie około 260 stron z bogatym materiałem ikonograficznym – mapami)¹⁷. Z uwagi na kierunki przepływów ludnościowych do Polski najczęściej miejsca poświęcono zróżnicowaniu etniczemu ośmiu państw tzw. obszaru poradzieckiego oraz samej Federacji Rosyjskiej (Rosja europejska, Kaukaz, Syberia). Z kolei w opracowaniu poświęconym Afryce zrezygnowano z omawiania kwestii etnicznych według mało użytecznego klucza politycznego (państw i narodów) na rzecz klasyfikacji geograficzno-kulturowej. We wszystkich opracowaniach znalazły się zarówno informacje o historii etnicznej, strukturach etnojęzykowych, jak i o procesach oraz konfliktach etnicznych. Na tej podstawie można głębiej wniknąć w specyfikę i różnorodność czynników wypychających migrantów z krajów pochodzenia oraz dywersyfikację fal i strumieni migracyjnych, które stereotypowo postrzegane są jako jednorodne. Do omawianego pakietu dołączono tekst o charakterze wprowadzenia teoretycznego do problematyki etnicznej, w którym przedłożono charakterystykę kluczowych pojęć używanych w opisach i analizach dywersyfikacji etnojęzykowej, takich jak: etniczność, grupa etniczna, plemię, historia etniczna, naród czy mniejszość etniczna¹⁸. Redaktorzy serwera planują wzbogacenie omawianej zakładki w 2017 roku o kolejne ekspertyzy, które będą poświęcone Bliskiemu Wschodowi i dalekiej Azji.

¹⁷ Z. Szmyt, *Zróżnicowanie etniczne Federacji Rosyjskiej*; Z. Szmyt, *Zróżnicowanie etniczne obszaru poradzieckiego. Białoruś, Ukraina, Mołdawia, Kazachstan, Uzbekistan, Kirgistan, Tadżykistan, Turkmenistan*; R. Vorbrich, *Zróżnicowanie etniczne Afryki*.

¹⁸ J. Bednarski, *Zróżnicowanie etniczne. Wprowadzenie*.

Aby zapoznać się z tymi materiałami, należy, po rejestracji, a następnie zalogowaniu się na portal imc.amu.edu.pl, kliknąć w module wiedzy na zakładkę „Ekspertyzy – mapa zróżnicowań regionalnych”.

INNE EKSPERTYZY

Piątym kierunkiem działań projektowych było wykonanie ekspertyz zawierających przede wszystkim wiedzę uzupełniającą o charakterze teoretycznym. W jednej z nich zaprezentowano krytykę społecznych procesów esencjalizowania i reifikowania rzeczywistości – budowania ideologicznych szablonów rasy, etniczności czy narodu, a w ślad za tym tożsamości zbiorowych, które odzwierciedlają historyczne i współczesne potrzeby różnego typu wspólnot i ich elit¹⁹. Omawiana kwestia jest też istotnym wyzwaniem dla nauk społecznych, których przedstawiciele niejednokrotnie wpadali w metodologiczną pułapkę esencjalizmu, także podczas prób tworzenia modeli zjawisk towarzyszących migracjom. Równie ważne kwestie zostały podniesione w ekspertyzie omawiającej m.in. użyteczność pojęcia wartości jako kategorii analitycznej w interpretacji dokumentów określających cele i zadania polskiej polityki migracyjnej, modele i metodologie związane z konstruowaniem systemów wartości kulturowych w kontekstach etnicznych i w kontekście globalnym, a także wyniki badań przeprowadzonych z ich wykorzystaniem²⁰. Warto wreszcie wskazać na kolejną ekspertyzę, w której zawarto przegląd najważniejszych teorii na temat czynników generujących migracje oraz przyczyn ich trwałości, w tym charakterystyk przebiegu oraz konsekwencji²¹.

Do omawianej grupy ekspertyz są też sukcesywnie włączane aktualizacje do wcześniej omawianych raportów o kategoriach i grupach imigrantów w Polsce²². W 2017 roku do tego zbioru zostaną wprowadzone kolejne, już napisane ekspertyzy o powiązaniach transnarodowych, organizacjach zakładanych przez migrantów w Polsce, użyteczności badań nad granicami różnego typu (*Border*

¹⁹ M. Pawlak, *Esencjalizm w ujęciu antropologicznym*.

²⁰ J. Kołodziej, *Wartości jako kategoria analityczna do badań społeczno-kulturowych wizerunków cudzoziemców w Polsce*.

²¹ M. Pawlak, *Formy migracji a czynniki zewnętrzne. Teoria i praktyka*.

²² M. Figura, *Migracja Ukraińców do Polski i jej uwarunkowania w latach 2014–2016*.

Studies) w kontekście migracyjnym²³ oraz diagnozy i rekomendacje na temat edukacji osób odpowiedzialnych za szeroko rozumiany kontakt z imigrantami²⁴.

Aby zapoznać się z tymi materiałami, należy, po rejestracji, a następnie zalogowaniu się na portal imc.amu.edu.pl, kliknąć w module wiedzy na zakładkę „Ekspertyzy – inne”.

AKTY PRAWNE

Szóstym kierunkiem działań projektowych była kwerenda wszystkich aktów prawnych regulujących status cudzoziemców w Polsce. Są to zarówno akty prawa polskiego, jak i akty prawa międzynarodowego, w tym prawa Unii Europejskiej. Pewne znaczenie odgrywają również dokumenty niewiążące prawnie, ale brane pod uwagę w procesie realizacji polityki migracyjnej RP. W przypadku aktów prawa polskiego, oprócz regulacji ustawowych, zdecydowano się również na zarchiwizowanie wszystkich aktów wykonawczych do poszczególnych ustaw. Stosowne umowy międzynarodowe zostały natomiast uzupełnione o oświadczenia rządowe o ich ratyfikacji i/lub mocy wiążącej. Mając na uwadze dynamikę zmian, należy zaznaczyć, że aktualność poniższej bazy wyznacza dzień jej zamieszczenia na serwerze: 20.05.2016. Repozytorium, poza wprowadzonymi aktami prawnymi, zawiera również pełne listy zbiorcze aktów prawnych według wyżej wymienionych kategorii. Akty prawne i pozostałe dokumenty zostały uporządkowane według wcześniej określonego porządku, który uwidacznia poniższy wykaz:

- 1) akty prawa międzynarodowego dotyczące cudzoziemców,
- 2) akty prawne Unii Europejskiej dotyczące cudzoziemców,
- 3) prawo polskie: akty prawne dotyczące mniejszości narodowych i etnicznych,
- 4) prawo polskie: akty prawne dotyczące cudzoziemców, mające za podstawę akty prawne dotyczące wszystkich obywateli – każdy akt prawny tej kategorii został oznaczony w tytule skrótem (wo),
- 5) prawo polskie: akty prawne dotyczące wyłącznie cudzoziemców i akty wykonawcze do tych aktów – każdy akt prawny tej kategorii został oznaczony w tytule skrótem (c),
- 6) dokumenty niemające mocy prawnej, ale istotne w polityce migracyjnej – każdy dokument tej kategorii został oznaczony w tytule skrótem (i).

²³ I. Peshkov, *W poszukiwaniu nowych wymiarów graniczności: badania graniczne w perspektywie aplikacyjnej*.

²⁴ Do tych dokumentów nawiązuje Dariusz Niedźwiedzki w artykule zamieszczonym w dalszej części tego zeszytu.

Aby zapoznać się z omawianymi materiałami, należy, po rejestracji, a następnie zalogowaniu się na portal imc.amu.edu.pl, kliknąć w module wiedzy na zakładkę „Źródła”, a następnie filtr „Rodzaj źródła”, w którym należy zaznaczyć kategorię „akty prawne”.

PORTALE

Siódmym kierunkiem działań projektowych był przegląd portali internetowych o tematyce ściśle związanej ze zjawiskiem imigracji w Polsce. W ramach kwerendy przeanalizowano zawartość blisko stu portali, a do końca 2016 roku na serwerze zamieszczono 28 opisów ich zawartości. Redaktorzy serwera planują wzbogacenie omawianej zakładki w 2017 roku o charakterystyki kolejnych 50 portali. W nocie informacyjnej na temat każdego portalu znajduje się opis jego zawartości oraz informacja o dokumentach zamieszczonych tam w formie załączników. Portale zakwalifikowano do jednego lub kilku z wybranych obszarów: 1. organizacja, 2. urząd; 3. projekt / inicjatywa.

Aby zapoznać się z omawianymi materiałami, należy, po rejestracji, a następnie zalogowaniu się na portal imc.amu.edu.pl, kliknąć w module wiedzy na zakładkę „Źródła”, a następnie filtr „Rodzaj źródła”, w którym należy zaznaczyć kategorię „Portale”.

SŁOWNIK

Na potrzeby związane z opracowywaniem raportów i ekspertyz, a przede wszystkim uczestnictwem w projektach edukacyjnych, przygotowano roboczy słownik pojęć ogólnych i szczegółowych. Obecnie zawiera on 80 haseł. Część z nich odnosi się bezpośrednio do terminologii używanej na gruncie studiów migracyjnych, inne związane są z problematyką szkoleń (np. pojęcia odnoszące się do pokrewieństwa, religii czy kwestii etnicznych).

Aby zapoznać się z tymi materiałami, należy, po rejestracji, a następnie zalogowaniu się na portal imc.amu.edu.pl, kliknąć w module wiedzy na zakładkę „Słownik”.

KORZYSTANIE Z REPOZYTORIUM

Jak już wcześniej wspomniano, korzystanie z serwera wymaga uprzedniego wypełnienia formularza rejestracyjnego. Zawiera on szereg pól obowiązkowych do wypełnienia (dane osobowe, adres mailowy, numer telefonu, hasło do logowania się w programie, ogólna informacja o miejscu pracy, status – pracownik nauki, pracownik cywilny, student, urzędnik, funkcjonariusz, inne). Ponadto należy potwierdzić oświadczenie o zapoznaniu się z regulaminem strony, który znajduje się w zakładce w dolnej części okna rejestrowego. Dane kontaktowe, zwłaszcza adres mailowy, są niezbędne administratorowi systemu do potwierdzenia przyjęcia i akceptacji zgłoszenia – nadania bezterminowego statusu użytkownika repozytorium. Z kolei dane o statusie będą wykorzystywane wyłącznie w celu opracowywania okresowych raportów zbiorczych, w których będą podawane ogólne informacje o poziomie i profilu zainteresowania zasobami oraz kategorii zawodowej użytkowników. Raporty te będą udostępniane wszystkim użytkownikom repozytorium.

Zgodnie z wyżej przedłożonym opisem treści składowych repozytorium „Baza wiedzy” zawiera siedem zakładek, które wyspecyfikowane są na górze strony otwierającej się po zalogowaniu, a następnie kliknięciu na okno z nazwą bazy (ryc. 1). Tymi zakładkami są: „Dashboard”²⁵, „Bibliografia”, „Słownik”, „Ekspertyzy – polityki imigracyjne”, „Ekspertyzy – mapa różnicowań regionalnych”, „Ekspertyzy – inne ekspertyzy”, „Źródła” (zob. ryc. 2). Po kliknięciu na wybraną zakładkę otwarte zostaje okno, w którym w centralnym miejscu jest widoczna lista materiałów, a po lewej stronie system filtrów do przeglądania / selekcjonowania zasobów interesujących użytkownika bazy. W przypadku zakładki „Źródła” należy wybrać w zestawie filtrów rodzaj poszukiwanego źródła (zob. ryc. 3). Po wybraniu danego materiału (poprzez kliknięcie na przycisk „Podgląd”) otwarta zostaje strona, na której, oprócz ogólnej informacji, znajdują się przyciski otwierające załączniki oraz miejsce na komentarz użytkownika (zob. ryc. 4).

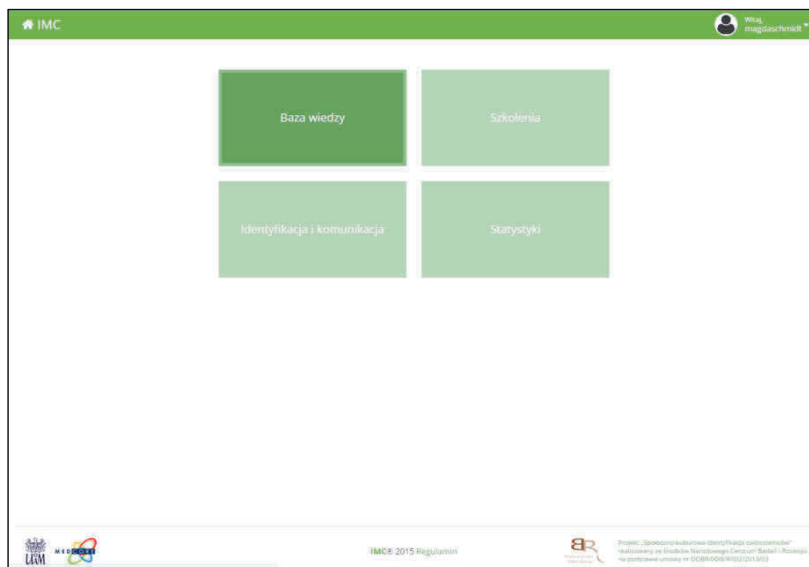
MODYFIKACJA I WZBOGACANIE REPOZYTORIUM

Podczas omawiania poszczególnych elementów przedmiotowej bazy wiedzy wskazałem na już istniejące, gotowe lub jeszcze wymagające opracowania, zasoby źródłowe, których wprowadzenie do systemu ma nastąpić w 2017 roku.

²⁵ Użytkownikom tej zakładki wyświetlone zostają materiały ostatnio komentowane przez inne osoby korzystające z repozytorium, ewidencja najnowszych tekstów wprowadzonych do bazy, a także statystyki materiałów według dyscyplin oraz kategorii wyspecyfikowanych w pozostałych zakładkach.

Ryc. 1.

Widok po zalogowaniu na imc.amu.edu.pl

Ryc. 2.

Widok po wejściu do bazy wiedzy

Baza wiedzy

Dashboard Bibliografie Słownik Ekspertyzy - polityki migracyjne Ekspertyzy - mapa zróżnicowań regionalnych Ekspertyzy - inne ekspertyzy Źródła

IMC > Baza wiedzy > Ekspertyzy - mapa zróżnicowań regionalnych

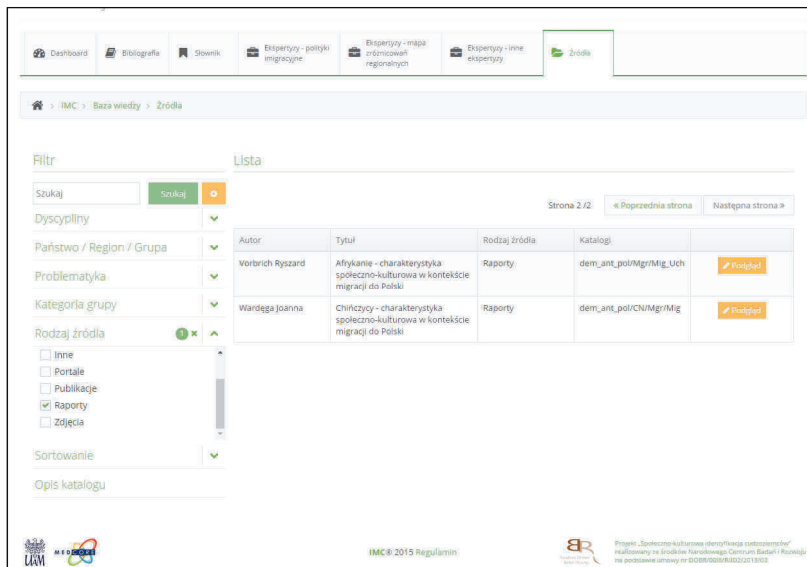
Filtr Szukaj Szukaj

Strona 1 / 1 << Poprzednia strona Następna strona >>

Dyscypliny	Autor	Tytuł	Katalog	
Państwo / Region / Grupa	Bednarski Jacek	Wprowadzenie	ant	Przejdź
Problematyka	Szmyt Zbigniew	Zróżnicowanie etniczne Federacji Rosyjskiej	ant_pol_int/RU	Przejdź
Kategoria grupy	Szmyt Zbigniew	Zróżnicowanie etniczne obszaru poradzieckiego	ant_int/BY_KZ_KG_MD_TL_TM_UA_UZ	Przejdź
Sortowanie	Vorbich Ryszard	Zróżnicowanie etniczne Afryki	dem_ant_pol_int	Przejdź
Opis katalogu				

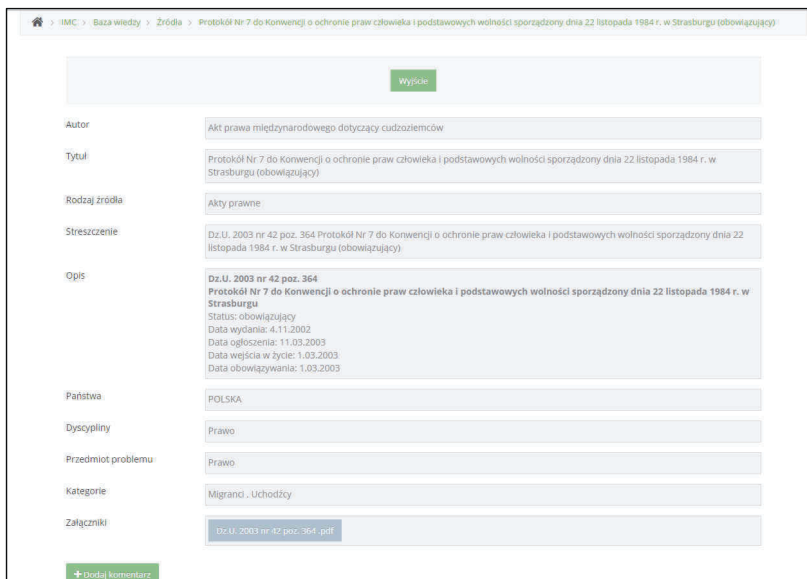
Ryc. 3.

Widok po wejściu do zakładki „Źródła” i wybraniu rodzaju źródła (Raporty)

Ryc. 4.

Widok po wejściu na podgląd wybranego źródła (z rodzaju „Akty prawne”)

Jednocześnie rozważany jest plan rozszerzania repozytorium o wybrane, napisane poza pracami projektowymi, teksty z zakresu problematyki migracyjnej. Mowa tu zarówno o materiałach niepublikowanych, np. wartościowych pracach pisanych w celu uzyskania tytułu zawodowego i stopnia naukowego²⁶, wewnętrznych raportach powstałych na konkretne zamówienie w związku z realizacją projektów i innych inicjatyw, jak i o tekstach już publikowanych. Jest oczywiste, że działania w tym kierunku wymagają indywidualnych negocjacji z autorami, instytucjami i wydawnictwami. To samo dotyczy materiałów filmowych i zdjęciowych oraz tekstów prasowych – podczas kwerendy projektowej uzyskano pakiet takich materiałów i przewidziano dla nich miejsce w strukturze elektronicznej bazy wiedzy. Innym, niezwykle istotnym w obliczu dynamiki zjawisk migracyjnych wyzwaniem jest potrzeba aktualizacji danych i analiz.

Na przestrzeni ostatnich trzech lat badacze reprezentujący nauki społeczne zrealizowali kilka projektów poświęconych kwestiom związanym z imigracją w Polsce i finansowanych ze środków Narodowego Centrum Badań i Rozwoju. W ramach każdego z nich powstało elektroniczne repozytorium wiedzy. Ostatnio pojawiła się propozycja ze strony gestora, aby te bazy zintegrować, nadać im postać jednego interdyscyplinarnego repozytorium.

Realizacja wyżej wskazanych prac wymaga aplikowania o środki finansowe – w chwili obecnej nadzór merytoryczny i administracyjny nad repozytorium, kontynuacja kwerend, opracowywanie materiałów oczekujących na wprowadzenie do repozytorium czy wprowadzanie aktualizacji wykonywane są na zasadzie wolontariatu.

Czas zweryfikuje użyteczność opisanego repozytorium, którego wskaźnikiem będzie m.in. poziom zainteresowania jego zasobami wyrażany przez różne środowiska związane z profilem zgromadzonej wiedzy. Warto w tym miejscu przypomnieć, że przegląd stanu badań nad imigracją w Polsce został zapisany jako jedno z najważniejszych zadań Komitetu Badań nad Migracjami PAN w obecnej kadencji (2015–2018). Autorzy projektu wyrażają nadzieję, że omawiane repozytorium będzie użytecznym narzędziem wspomagającym prace ekspertów PAN.

²⁶ Sporządzenie zbiorczego wykazu tego typu prac i dysertacji byłoby wielce pożądane, jednak wiąże się, na co wskazują nasze doświadczenia projektowe, z bardzo pracochłonną kwerendą w kilkuset lokalizacjach. Ponadto wiele instytucji nie posiada gotowych baz ewidencyjnych lub, co może dziwić, wzbrania się przed ich udostępnieniem.